

GORIŠKA STRAŽA

:: Izhaja vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri predpoldne. ::
 Štane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četiri leta 4 L.
 :: Za inozemstvo celo leto 30 L. ::
 :: Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo. ::
 :: Odgovorni urednik: ROMAN CEJ. ::

1923

Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo
 naprej in stanejo 6 L. v višini enega cm v enem stolpu.
 :: List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. ::
 :: Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. ::
 Uprava: ul. Velturini 9. Ured.: ul. Mameli 5. (prej Scuole.)

V tebi samem je tvoje blagostanje...

Če si pred enim letom potoval skozi slovenske vasi in pogledal naokoli, te je prevzela skrb in potlačena. Hiše iz večine nepozidane, hlevi napolnjeni prazni, polja in vinogradi še hudo razrušeni, pomanjkanje orodja, pomanjkanje pridelkov, v kmečki hiši nezadovoljnost.

Kaj se je izvršilo v teku enega leta v naši deželi? Kaj se je spremenilo v tem času med slovenskim ljudstvom? Pogled na slovensko vas, na slovenski trg, na naše njive in vinograde nam širi srce od ponosa. Kjer so stali črni ožgani zidovi se svetlikajo danes že bele vasice, vsepovsod rastejo iz zemlje čedna in lična sela. Prijazno in veselo te pozdravljajo iz daljave. Še cerkev v sredi, še vitki cerkveni stolpi z lepimi zvonovi in slovenska vas vstane iz groba in še lepše življenje bo žuborelo v njej, kakor pred vojno. Oživela je njiva, zazelenela je brajda, plug reže globoke brazde v novo polje: slovenska zemlja se dviga, se preraja, se obnavlja, rodi in daje sad kmetu in meščanu. V hlevih je bilo prej pust, danes muka v njih govedo in rezgečejo konji. Staje naše pokončane živine se polagoma polnijo, plemo se stalno boljše in čisti. V predzadnji »Straži« smo poročali, da je prišlo v letu 1922 na goriški trg šest tisoč 532 kvintalov kmetijskih pridelkov več kakor v prejšnjem letu. Gospodarske sile dežele se torej množijo, se znova organizirajo in ni daleč več čas, ko dosežemo stanje mirne dobe.

ČAST PRIDNEMU LJUDSTVU!

Rekli smo, da se nam širi srce ponosa. Kako naj bi ne zatrepetala naša notranjost ob misli, da je vse to veliko delo vzrastlo skoro celo iz naročja našega ljudstva?! Večino hiš in vasi so sezidali slovenski delavci sami v domačih stavbinskih zadrukah. To je bila največja organizacija slovenskih zidarjev, kar jih pozna zgodovina slovenskega delavstva. Sam je naš kmet očistil svoje polje, sam je valil skale, sam trebil žice, sam kopal, sam oral, sam sadil. Nič ni čakal na odškodnino za zemljišče in orodje, temveč šel brž na delo. Ko bi bil čakal na vla-

do, bi še danes zijali strelski jarki po njegovih njivah. Iz lastne moči in lastnih žuljev je slovensko ljudstvo samo prenovilo in prerodilo svojo zemljo.

ZAUPAJ V SVOJE SILE!

Ko premišljujemo, kako so pele na deželi motike, kako je bila vprežena v delo vsa družina od gospodarja do sinov in hčera, ko mislimo na potoke potu, ki jih je posrkala samo lani naša zemlja, tedaj se ukrepi vedno bolj v nas prepričanje: *primorsko ljudstvo bi si lahko ustvarilo veliko gospodarsko bodočnost!*

Neprestano čujemo, da je naša dežela revna, da je brez kapitala in da je ljudstvo bedno. Mi pa trdimo, da manjka ljudstvu vera v naš kapital. Bogastva je mnogo, toda mi ga ne cenimo, ga ne izrabljamo, ga ne organiziramo. Glejte bogastvo naših vodnih sil! Kdo ga je do danes izkoristil, kdo sploh upošteval? Nihče. Kje je naša domača in velika obrt? Kdo je pri nas veliko potezno izkoristil našo živino-rejo? Ali ne veste, da se naše gore merijo s Švico? Ali so se naši kmetje že lotili umne in moderne sadjereje? Goriški kmetje niso še niti na začetku razvitega sadjarstva. In vendar rasto pri nas najzlahotnejši sadovi. Kaj je z našim uvozom? Kaj z izvozom? Kdo ga ima danes v rokah?

Kapitala je dovolj v našem ljudstvu! Toda mi ga ne znamo vzdigniti, ga ne znamo zbrati, ga ne zmamo v našo korist naložiti. Zdi se, kakor da bi bogastvo, ki nam ga je dal Bog, namenoma prezirali.

Ustvariti moramo v ljudstvu zavest bogastva naše zemlje. Novi rodovi, ki doraščajo, morajo imeti vtisnjeno v srce sliko slovenske domovine, kakor je, kakor bi lahko bila in kakor mora postati. Slika bo doče domovine bo položila v srce rastočih rodov naša prosvetna, gospodarska in politična organizacija.

Če hočemo, da se naše pleme utrdi, v boju izoblikuje, v viharjih očili, mora voditi njegovo življenje geslo močnih narodov:

V tebi samem je odrešenje, v tebi samem, tvoja beda in tvoje blagostanje, tvoj poraz in tvoja veličina.

Kaj se godi po svetu.

Nemški narod se je, kot smo zadnjič povedali, vrgel v obupen boj za bogato rursko kotlino. Francozi pošiljajo tja polk za polkom, že 200 tisoč francoskih vojščakov tabori v rurski deželi. Na vogalih mestnih ulic so postavljene strojni- ce, samo v Essenu drda po ulicah 80 oklopnih avtomobilov noč in dan. Poročali smo že, da so Francozi zaprli nemške velepodjetnike, ravnatelje bank, tovarn in rudnikov, ker se jim niso hoteli pokoriti. Čez par ur je v 50 podjetjih izbruhnila stavka: stroji počivajo, plavži so ugašeni, rudniki zapuščeni, 200.000 delavcev je zapustilo delo. V drugih podjetjih pa so nemški delavci proglasili »beli štrajk«; to pomeni, da se stroji vrtijo in ognji gorijo, a ob njih stojijo delavci s prekrižanimi rokami. Francozom je tesno pri srcu, postavljajo mehkejši. Izpustili so večino zaprtih nemških podjetnikov, izpraznili so železniške postaje. Le nekatere nemške lastnike premo-govnikov postavijo Francozi te dni pred vojaško sodišče. Francoz čuti, da z obema nogama stoji v močvirju: bolj kot tolče, globlje se pogreza v blato. Zato so že začeli ponujati Nemcem, da se odloži izplačilo enega dela vojne odškodnine za dve leti. Nemci pa nočejo nič slišati o tem. Oni pravijo: Dokler stoji le en oborožen Francoz v rurski deželi, ne govorimo z vami!

Za Francoze je hudo, da so danes osamljeni. O pravem času se je Anglež odtegnil boju, a budno zre s svojega otoka na metež ob Renu. Angleški dnevnik »Morningpost« (Jutranja pošta) pravi, da je Anglija zaprla hiše in zaloputnila okna, ter se dela da nič ne vidi. Toda kaže le roke na zunaj, gotovo bo nastopila, kadar pride pravi čas.

BOJEV NI KONCA.

V mnogih deželah Italije se vršijo boji, v katerih je precej mrtvih in ranjenih. Oster spor divja med fašisti in nacijonalisti, a vodstvo obeh strank se na moč trudi, da bi to napestost ublažilo. V vrste nacijonalistov se zatekajo veleagrarci, pa tudi mnogi drugi, ki mrzijo fašiste. V Sirakuzi na siciljskem otoku je prišlo do spopada med fašisti in nacijonalisti; 14 ljudi je bilo ranjenih. V Bariju so nacijonalisti ubili es-

nega fašista, ranjencev je desetorica. En fašist je padel v Casrti, zadet od strele, ki ga je oddal nacijonalist. — Na severu pa naskakuje fašizem zadnje postojanke socialističnega delavstva. Fašisti so grozili zasesti zaloge delavskih zadrug v Turinu. Ko so se delavci obrnili na vlado z zahtevami, naj jih zaščiti, je Mussolini razpustil zvezo turinskih delavskih zadrug. Tudi staro splošno delavsko društvo v Turinu, ki je 15.000 delavskim družinam priložilo vzajemno pomoč, je vlada razpustila. Da fašistovska vlada utrdi svojo moč, je začela organizirati državno branbo, v katero bo sprejet cvet fašizma.

STRANKE IŠČEJO NOVE POTI.

Fašizem je vse druge stranke močno potlačil. Zdaj se razbije čete polagoma zbirajo in urejajo, vse stranke skušajo priti do sapa. Socialisti: maksimalisti bodo imeli meseca marca strankin zbor; odločali bodo, ali naj se združijo s komunisti. Tudi ljudska stranka, ki je ohranila še največ enotnosti in sil, bo zborovala pred veliko nočjo v Turinu. Socialisti: edinjaši bodo zborovali tudi to pomlad, če jim vlada ne prepove. Vse stranke so pred nasiljem fašizma onemogle. Fašisti dobivajo pri volitvah v občinske in deželne svete zmago za zmago. Po robu se jim postavlja le še Ljudska stranka, ki je fašiste v Monzi pri deželnih volitvah z ogromno večino porazila. — Stranke iščejo nove poti, da se rešijo.

ŠIROM BALKANA

se vršijo mrzlične priprave za nove volitve, ki se vršijo 18. marca. Radikalna stranka se je razcepila, proti postavil proti Pašiču lastne kandidate. Radikalci iščejo tal tudi v Sloveniji, kjer izdajajo dva tednika. V Sloveniji se je demokratska stranka do dobra razklala. Stara struja okoli »Slovenskega naroda« je ustanovila Narodno napredno stranko. Proletarsko stranko, v kateri so komunisti iskali zavetja, je vlada zabranila. Noben prerok ne more povedati, kakšna stranka bo po volitvah vzela žezlo v roke.

Širite Naročajte
 Berite
 „Goriško Stražo.“

Hišni in zemljiški davek.

Odgovor državnega podtajnika na interpelacijo poslanca Ščeka.

V »Goriški Straži« z dne 4. januarja 1923. smo poročali, da je vložil poslanec Šček dne 31. decembra 1922. na finančnega ministra interpelacijo v zadevi zemljiškega in hišnega davka. V interpelaciji je poslanec Šček zahteval od finančnega ministra troje: 1) da dovoli spregled vseh zemljiških in hišnih davkov ter doklad za vso goriško deželno od 1915. leta do 1920; 2) da odredi pregled katastra v svrhu pravičnejše klasifikacije zemljišč; 3) da odredi popust davkov tu/li po letu 1920, in to do popolnega izplačila vojne odškodnine za vse one parcele, ki so bile vničene.

Odgovor na prvo vprašanje.

Državni podtajnik v finančnem ministerstvu je odgovoril poslancu Ščeku, kakor sledi: Davčne olajšave, ki jih je dovolila bivša avstrijska vlada radi vojne s cesarskimi odredbami z dne 30. avg. 1915, 15. sept. 1914, 7. junija 1916, 30. nov. 1915 in 27. aprila 1917., so se priznale v celoti od 1915. do 1920. leta vsem davkoplačevalcem — posestnikom zemljišč in hiš, ki niso imeli radi vojne poškodbe nobenih dohodkov iz zemljišč, odnosno hiš.

Te davčne odredbe so se izvrševale po krajevnih oblastvih z največjo blagohotnostjo in pravičnostjo tudi na Goriškem; italijanska vlada je tudi vpoštevala vse želje raznih združenj in javnih zastopstev v Gorici: finančno oblastvo v Julijski Krajini je dobilo nalog, da ne odpušča zemljiškega in hišnega davka samo v posameznih slučajih, temveč da dovoli splošne izbris davkov za cele okraje, ki so bili po vojski vničeni. Finančna oblast v Julijski Krajini je bila pooblaščenca, da dovoli izbris davka tudi za zemljišča, ki so bila le na pol obnovljena.

Na podlagi teh navodil se je dovolil davko plačevalcem na Goriškem splošen odpis zemljiškega in hišnega davka za poslovna leta 1915 do 1919, in sicer v vseh krajih v katerih so bile nepremičnine po veliki večini poškodovane.

Davke so morali plačati v teh letih samo lastniki, ki niso imeli porušenih zemljišč, odnosno hiš.

Za leto 1920 pa se ni dovolil več odpis davkov na splošno. Velika večina zemljišč je bila namreč v tem letu že obnovljena. Ztto je bilo odrejeno, da se v letu 1920 dovoli odpis davkov LE POSAMEZNIKU, ki dokaže poškodbo.

Tako stoji zadeva! Gospod poslanec meni, da bi se vsem davkoplačevalcem na Goriškem brez izjeme moral odpisati zemljiški, hišno-razredni najemniški davek ter doklade za leta 1915. do 1920. Mi pa mislimo, da je stališče, ki smo ga zgoraj navedli edino pravilno in pravično. V smislu zgoraj navedenih odredb in navedil so vsi davkoplačevalci porušenih okrajev opravičeni v vsakem slučaju zahtevati odpis davkov v razmerju s škodo, ki so jo preostali.

Odgovor na drugo vprašanje.

Nemogoče nam je dovoliti odpis davkov za vničene parcele čez leto 1920, in sicer kakor Vi zahtevate toliko časa, dokler ne bo izplačana vsa vojna odškodnina, ki je potrebna za njihovo vspostavo. Ako bi hoteli ugoditi Vaši zahtevi, bi bili v očitnem nasprotju s kralji. odlokom z dne 1919, št. 975.

Ta zakon je odredil, da morajo nehati vsi zbrisati zemljiškega davka s prvim januarjem 1921. To velja tudi za najbolj vničene občine, četudi jim ni še bila izplačana vojna odškodnina.

Odgovor na tretje vprašanje.

Kar se tiče Vaše želje, da bi se odredil pregled katastra radi bolj pravične klasifikacije zemljišč, vam je znano, da se proučuje pregled tarif, glede kako-vosti in razreda zemljišč, ki so v kraljestvu v veljavi. Osnova novi klasifikaciji zemljišč bi bil srednji redni pridelek zemljišča v letih 1913 in 1914.

Vlada misli čimprej raztegniti tudi v nove pokrajine davčno zakonodajo, ki je v veljavi v kraljestvu. G. poslanec je lahko zagotovljen, da bodo ob tej priliki na isti način preurejeni tudi katastri na Goriškem.

Delavski vestnik.

Koliko brezposelnih je na Primorskem?

Najhujša šiba delavstva je brezposelnost ko delavec ne najde več dela, ko kljub vsemu iskanju ne more več priti do kruha, tedaj je udarila zani ura najhujše stiske. Revščina in lakota se naseli v njegovo hišo, nezadovoljnost in skrb izpodjeda vse družinsko življenje. Brezposelnost je skoro huiša kakor bolezen, matere in otroci se je baje kakor smrti. Nesrečno ljudstvo, kjer vlada velika brezposelnost. Tam so doma beda in vse niene žalostne spremljevalke. Kjer je brezposelnost, tam zapuščajo ljudje domačo zemljo, se ločijo od družine, od starišev, bratov, nevest in grede s popotno čulo v neprijazno tujino. Nihče ne more namreč zahtevati, da bi ljudje umirali lakote na domači grudi.

Tudi nad Primorskem žvižga krvavi bič brezposelnosti. Zato smo vselej odločno zahtevali, da se ne sme dopuščati tuje delavstvo v naše kraje, dokler je tisoče domačih družin brez kruha na cesti. Našo zahtevo so stalno odbijali, češ da hujškamo proti starim pokrajinam in državi. Mi pa smo odgovarjali in odgovarjamo tudi danes: staro kraljestvo gor' staro kraljestvo dol', ljudstvo hoče na domači zemlji delati, živeti in rediti svoje družine. Te pravice mu ne more nihče vzeti. Zato morajo priti na vrsto najprej domačini in potem šele vsi drugi.

To zahtevo stavi primorsko ljudstvo zato, ker se širi, kakor smo rekli, tudi pri nas brezposelnost. Kakšen obseg je zavzela na Primorskem brezposelnost, je važno vedeti. Vedeti moramo, če brezposelnost raste ali pada in kako se razvija. Potem spoznavamo šele pravilno naš gospodarski položaj. Na

Primorskem obstoji poseben urad za brezposelnost, ki se peča tudi s posredovanjem služb, in ta urad zbira številke o brezposelnih delavcih.

Koncem oktobra 1922 je bilo na vsem Primorskem 7116 brezposelnih, od teh 5840 moških in 1276 žensk.

Koncem novembra jih je bilo brezposelnih 7160, od teh 5934 moških in 1226 žensk.

Koncem decembra je število brezposelnih prav močno poskočilo. Vseh skupaj jih je bilo 7856, od teh 6713 moških in 1143 žensk.

Iz zgornjih številke je razvidno, da je brezposelnost moških rastla, dočim je ona žensk nekoliko padla. Kako naj si to razlagamo? Stvar je precej enostavna: v Trst je došlo več velikih zalog ameriškega tobaka in v prosti luki so potrebovali precejšnje število ženskih moči. Delavci so pa bili odpuščeni iz ladijedelnice, ki so skrhčile svoj obrat, nadalje se je močno ustavilo zidanje hiš in je prenehalo delo na cestah.

Največ brezposelnih je v Trstu, nato sledi Istra in končno Gorica. Na Goriškem je danes okoli poldrugi tisoč brezposelnih. Če štejeemo, da ima vsaka delavska družina 4 člane (mož, žena in 2 otroka), je na Goriškem približno 6000 ljudi brez kruha.

Kakor vse kaže, se bodo brezposelni delavci na Primorskem v prihodnjem času še pomnožili. Vzrok je težko stanje ladijedelnice. Tekom tega meseca se najbrž zapreta ladijedelnici v Miljah pri Trstu in Tržaški tehnični zavod. V Tržiču se ladijedelnica sicer ne zatvori, toda delo se bo nadaljevalo z zelo majhnim številom delavcev. Iz tega sledi, da se postavijo v kratkem novi delavci na cesto in brezposelnost se na Primorskem zopet pomnoži.

Marija
Wolkovskoja
ruska
operna
pevka

Koncertni večer
priredita v petek
26. januarja ob
8. uri zvečer
TRGOVSKI DOM.

Marij Kogoj
skladatelj.

Vsi, ki ljubite lepoto, globino občutja, pesem duše, ste vabljeni.

Jules Verne:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

»Naj se gospod inženier Starr nikar ne trudi, kajti medtem je pismo Simona Forda izgubilo vso vrednost«.

Podpisa ni bilo nobenega.

II.

MED POTJO.

Jamesu Starru so misli nenadoma obstale, ko je prebral drugo pismo, ki je prvemu docela nasprotovalo.

»Kaj naj to pomeni?« se je vprašal. Oddano je bilo — kot prvo — v Aberfoylu, da ga pa ni napisal stari nadpaznik, je bilo tudi nad vsak dvom zvišeno. Pač pa je neznan dopisnik poznal vsebino nadpaznikovega pisma, saj je posebno poudaril, naj se Starr povabili ne

odzove. Ali je torej res, da je postalo Fordovo pismo brez vrednosti? Ali pa hočejo inženierja le odvrniti od nameravanega sestanka s starim nadpaznikom? Ali je za tem celo stal naklep, da bi Simonu Fordu prekrizali tajne načrte?

Take misli so plašile pozornega inženierja, ki je preudarjal, kaj naj ukrene. Toda ta nejasnost ga je še bolj podžigala k sklepu, da se na vsak način odzove prvemu pismu in odpojuje v Aberfoyl, pa četudi sloni vse povabilo na kakšni mistifikaciji. Vendar je bolj verjel Fordovemu pismu, saj je vedel, da je ta mož poštenjak in resen, kot pa odpovedi neznanega nasprotnika.

»Da, jutri bom na zeželjenem mestu, nalašč grem, ker me hočejo odvrniti od tega!«

Na večer je James Starr ukrenil vse potrebno za odhod. V misli, da se njegove potovanje zavleče morda na več dni, je pismeno obvestil g. W. Elphi-

stona, predsednika »Royal-Institution«, češ, da je za prihodnjo sejo zadržan. Ko je vse uredil, se je prekomerno vznemirjen podal k počitku.

Naslednjega jutra je vstal James Starr že ob petih zjutraj, se toplo oblekel — kajti bil je hladen dež — in zapustil svoje stanovanje, hiteč h Granton-pieru, da vstopi v motorni čoln, ki ga v treh urah popelje do Stirlinga. Ob udarcih zvona so pohiteli poslednji potniki, da bi ne zamudili ladje. Tu izvrvela gruča trgovcev, najemnikov in služinčadi. James Starr ni bil izmed onih, ki so se vkrcali v zadnjem hipu. Urno je skočil na krov »Prince de Galles«. Čeprav je močno deževalo, ni nihče iskal prostora v salonu. Vsi so ostali nepremično na krovu, zaviti v potne plašče. Nekateri so se od časa do časa krepili s požirki vina ali whiskeyja. Še enkrat je pozvonilo, odpeli so vrvi in »Prince de Galles« je začel brazditi po valovih.

DNEVNE VESTI.

— **Važno za davkoplachevalce!**

Mnogo je pri nas kmetov, ki so imeli pravico do odpisa davkov, pa so kljub temu morali plačati vse, kar jim je davkarja predpisala. Koliko denarja je ljudstvo na ta način vrglo po nepotrebem v žrelo finance. Ali bi ne bilo bolj pametno, da bi bili kupili za ta denar obleko svojim otrokom, par čevljev že ni, sebi klobuk ali sukno? Zakaj se je to zgodilo? Ker so bili nepoučeni in so zamudili rok. Nič se niso brigali za časopis, nikdar ga niso vzeli v roke. Ko jih je kdo vabil, naj se naročijo na časnik, se jim je zdelo škoda tistih par liric na leto. Tako pa so zgubili stotake in tisočake. Kdor je pameten gospodar in gleda na svojo korist, se mora torej naročiti na »Goriško Stražo«. Če to storiš, se ne boš kesal. Dobička boš imel več kakor 15 lir, ki jih plačaš za naročnino. Veruj nam, da ti bo Straža koristila tudi več kakor trikrat toliko.

— **Kako velika bo furlanska pokrajina.**

Pokrajina, kateri bomo pripadali goriški Slovenci, bo po številu prebivalstva največja dežela v celi Italiji. Obsegala bo namreč 1 milijon 17 tisoč 688 prebivalcev. Do tega števila so prišli računari na sledeč način: videmska dežela je štela po ljudskem številu iz leta 1921 784 tisoč 537 duš. K temu številu pride še prebivalstvo Goriške. Koliko duš je štela Goriška leta 1921, še ni dognano. Vemo le, da se je prebivalstvo od leta 1910. do danes zmanjšalo za nekaj več kakor 5 od sto. Leta 1910. je bilo na Goriškem 260 tisoč 749 ljudi. Če odštejemo Kras in prištejemo Idrijo, Trbiž in Vipavo, ki ostane z nami, ter znižamo celokupno število za 5 od sto, pridemo do 233 tisoč 151 prebivalcev. Ti združeni z videmskim ljudstvom, tvorijo 1 milijon 17 tisoč 688 duš.

Nova pokrajina bo obsegala 9258 kvadratnih kilometrov, do čim srednja dežela Italije ne šteje več kakor 4100 kvadratnih kilometrov. Še bolj obsežna kakor furlanska pokrajina, postane Južno Tirolsko.

Pokrajina, h kateri so nas »pripopali«, bo štela vsega skupaj 320 občin.

— **Boj proti ricinovemu oiju.** Socialistični poslanec Modigliani je vložil na pravosodnega ministra zelo strogo interpelacijo, v kateri ga povprašuje, kaj misli ukreniti proti nasilnemu napajanju z ricinovitim oljem, ki se širi posebno v malih krajih in za časa občinskih in deželnih volitev. Poslanec Modigliani je mnenja, da je tako postopanje žaljivo za žrtve in da manjša zelo ugled države. Po njegovem se mora tako dejanje kaznovati po 154. čl. kazenskega zakonika najmanj z zaporom treh let.

Besedilo interpelacije je tako ostro, da bi ne bilo zdravo, ga dobesečno priobčiti.

— **Po enem kopitu za vso državo...**

Te dni so potekla štiri leta, odkar se je ustanovila na zborovanju v Bolonji italijanska ljudska stranka. Ta doba je sicer kratka, toda stranka je izvršila že velikansko delo in nje ne vrste so kljub fašistovski diktaturni trdnosti. Štiriletnica ljudske stranke se je proslavila v številnih mestih Italije na svečan način. Glavni tajnik Don Sturzo je imel v Neapolju velik govor, v katerem je opisal gospodarski in socialni položaj južne Italije. Kakor znano je južna Italija najbolj zanemarjena žalostna in revna del države. Vsi poskusi dvigniti te kraje na višjo stopnjo gospodarskega blagostanja, so bili do danes brezuspešni. Sturzo trdi, da ima država veliko krivdo na svoji vesti. Troje na glavnih grehov je zakrivila država: prvič je nalagala ljudstvu prevelike davke, drugič je vpeljala krivično mejno carino in tretjič je naredila za vso državo gospodarske postave po enem in istem kopitu.

Tretji glavni greh, da je južna Italija v revščini in se ne more za nobeno ceno dvigniti iz gospodarskega močvirja, je torej ta, da so v Rimu delali postave po istem kopitu za vso državo: enake postave so delali za sever kakor za jug, enake za razvite in zaostale kraje, enake za bogate in revne. Prav nič se niso v Rimu ozirali na posebne potrebe posameznih dežel, temveč stlačili vse pod en klobuk. Ljudstvu niso dovolili, da bi si dajalo v svoji pokrajini lastne postave, da bi samo gospodovalo nad svojim gospodarstvom na domači zemlji. Povsod je hotel imeti Rim svojo roko vmes, vse je hotel le on urediti, nad vsem le on ukazovati. Če se pa Rim ni spomnil ali zmenil, si pokrajina ni mogla sama pomagati, temveč je morala gledati s prekrižanimi rokami, kako ljudstvo trpi in propada. Z eno besedo ljudstvo ni imelo avtonomije. Ker ni bilo avtonomije, ni bilo napredka in ni bilo blagostanja, temveč revščina, beda, zaostalost.

V kratkem vzamejo, kakor znano, naši deželi avtonomijo, ki smo jo uživali pol stoletja. S tem bomo Slovenci vrženi nazaj za petdeset let, gospodarstvo našega ljudstva bo naletelo vsepovsod na silne težkoče in ovire.

Tako nas uči šola južne Italije.

— **Občinska hiša v plamenih.** V nedeljo zvečer je opazil mestni čuvaj v Monfalconu, da se dvigajo iznad strehe mesnine hiše veliki stebri dima in celi šopi isker. Mož je brž dvignil hrup in na lice mesta so prihiti ognjegasci in orožniki, ki so se vrgli nemudoma na delo. Ogonj je bil izbruhnil na podu in stropu sejne dvorane, v kateri je bilo trenutno zelo mnogo spisov. Plameni so že švigali proti strehi in lizali zadnje lesene stebre, na katerih se je naslanjal krov. Gasilci so napeli vse sile in z bliskovitostjo naglavo

dušili švigajoč zubeli. Po večurnem delu je bil požar urokčen.

Veliko škodo je trpela tudi kavarna v pritličju, ker se je strop začel nad njo rušiti in je vdrla voda v njene prostore.

Požar je izbruhnil, ker so bile peči umazane in njih cevi polne saji.

Promocija. Dne 17. t. m. je bil promoviran na ljubljanski univerzi, doktorjem prava g. Rudolf Adamič iz Nabrežine. Castitamo.

— **V Nemčiji pojejo »Naprej zastava Slave«.** Vpad francoskih čet v rursko ozemlje je Nemce močno prebližal Rusom. Potniki, ki prihajajo iz Nemčije pripovedujejo, da se posebno po južni Nemčiji prepevajo poleg nemških himen tudi ruske. Pred par dnevi so igrale v Monakovem po kavarnah in restavracijah godbe pesem »Naprej zastava Slave«. V znak spoštovanja je občinstvo vstajalo iz sedežev.

— **Silni snežni zapadi.** V goratih krajih Avstrije, posebno v dolinah Gornje Štarijske so divjali te dni silni viharji, združeni s padanjem gostega snega. Sneg je dosegel izredno višino 3 do 4 metrov. Promet na cestah je ustavljen: železnice vozijo z velikansko težavo.

V Avstriji je tak mrz, da kaže toplomer v Boliaku redno 10 stopinj pod ničlo.

Zgubljeno - najdeno. Nekdo je našel v Solkanu na cesti kos zlate ženske verižice. Kdor jo je zgubil naj se oglasi pri upravi »Gor. Straže«.

— **Popravek.** V zadnji »Straži« je priobčeno »Poslano« od predsednika Zadr. voj. oškodovancev iz Tolmina, gospoda Kavčiča. Tam je rečeno, da se bo vršil občni zbor 2. t. m. To je tiskovni pogrešek, kajti občni zbor se bo vršil 28. t. m.

— **Županstvom in javnim delavcem priporočamo sledeče knjige:** 1. Carapelle, Legge comunale e provinciale; 2. Navodilo za izdajanje spričeval po županu. 3. Pogodbe občin in dežel. 4. Zakon o javnem varstvu. Vse štiri knjižice se dobijo v knjigarni K. T. D.

— **D'Annunzio poklanja papežu svoje novo delo.** Znani pesnik Gabriele d'Annunzio je spisal novo knjigo, ki se imenuje »Za Italijo Italijanov«. Kakor po roča časopisje, je poslal po posebnem odposlancu en izvod knjige papežu v Rim.

— **VAŽNI LISTI.**

Da dvigamo нравnost in kulturo našega ljudstva, je potrebno, da naročimo in razširjamo sledeče liste:

Bogoljub, letno 6 lir.

Mladika, letno 25 lir.

Socialna Misel, letno 15 lir.

Pevcec, letno 12 lir.

Cerkveni glasbenik, letno 25 lir.

Vsi ti listi se naročajo in plačujejo v prodajalni Kat. Tisk. Društva v Gorici, Carducci 2.

Tomaževa žindra 18.50 odstotna, superfosfat 14-16%, kalijevega sol 40% in čilski solitar 15-16%, se dobe pri Slovenskem kmetijskem društvu v Gorici, ul. Contavalle 7 hiša dr. Rojic.

— **KAJ JE NOVEGA NA DEŽELI.**

+ **Mesto Idrija.** V petek 19. t. m. popoldne ob 3. uri je začelo goretj sredi mesta g. Šepetavca hiša in hlev. Ljudje so prihiteli gasiti, več brizgalen je bilo kmalu na mestu, zato se je ogenj omejil. Naj bi bil ogenj nastal dopoldne, ko je bilo še vetrovno, ali po noči, bi bila nastala velikanska nesreča. Tik pogorišča so stale druge z deskami pokrite hiše, skladišča, kjer so vojaški imeli seno in druge stvari, vse to bi bilo v ognju, v nekaj minutah. Tudi cerkev bi bila v nevarnosti. Vojaški tukajšnje posadke so pridno gasili, njim na čelu častniki, ki so stali na ledenih opolzljih strehah, vodili brizgalne cevi, ali drugače napenjali vse sile, da se je požar omejil.

+ **Praznik sv. Vincenca.** V ponedeljek 22. t. m. smo obhajali v Renčah praznik sv. Vincenca, zavetnika zidarjev. Slavnost, ki se obhaia že 50 let, se je letos praznovala v na novo vspostavljeni cerkvi. Cerkev sicer še ni popolnoma dovršena. Cerkev je bila že pred 10. uro polna. Mislimo, da ga ni bilo zidarja, ki bi ne bil ta dan pri sv. maši, ki jo je daroval iz posebne prijaznosti prejšnji naš župnik, sedanjí stolni kanonik p. g. Valentinčič Ignac ob asistenci č. gg. Čemožarja, župnika na Gradišču, Zamaria kurata v Biljah, Švara vikaria v Vrtojbi.

Na koru so peli domači in butkovski pevci pod vodstvom g. naučitelja Višintina.

Iz Črnič. Pri naš se je zopet oživilo v novembru lanskega leta »Kat. slov. izobraževalno društvo«. Priredilo si je lastne prostore v poslopju posojilnične hiše in pristopilo je že h Prosvetni zvezi v Gorici. Roko v roki s Hranilnico in posojilnico, ki je lani kupila veliko Bolškovo stavbo »na pošti«, hoče med svojimi člani gojiti združnega duha, na podlagi krščanske omike in vzajemnosti. — Našo cerkev in šolsko poslopje, ki sta oboji mnogo trpeli vsled vojinskih dogodkov — šola je bila zadeta v polno — nam je vlada popravila in sta sedaj prav čedni stavbi. Naj bi iz njih izviral blagoslov za duševni in telesni blagor župljanov! — Dne 24. aprila 1922 smo z veliko slovesnostjo pripeljali nove zvonove iz Gorice. Nepozaben bo ta dan gotovo za naše otroke, ki se bodo še na starost spominjali, kako so se med vožnjo na okinčanih vozovih gnetli in pritrkovali na nove zvonove. Tehtajo 2460 kg. in so uglaseni v akordu des. F. as. Prvič so nam zapeli iz lin dne 26. julija 1922. — Gospodarsko stojimo slabo, kakor povsod. Vina ni mo goče prodati, zato ni tekočega denarja. In kjer tega ni trpi vse.

kmet, delavec in obrtnik. Če ne bo drugače, bomo začeli še davke z vinom plačevati, na mesto v denariju. To bodo gledali na davkarji, ko jim privalimo sode pred blagajno! Res je skrajna potreba da se ustvari mogočna organizacija. **Kmetско-delavska zveza**, ki bo vladi s povdankom dopovedala, da hočemo živeti in delati, a da je njena dolžnost odpreti našim pridelkom pot v svet. V organizaciji, in le v organizaciji je moč. Kdaj bodo naši ljudje to sprevideli? — Zima je začela pritiskati in z njo je prišla influenza ter razni prehladi. Upajmo, da ne bo resnejših bolezni, če se ljudje pravočasno zavedajo nevarnosti in pazijo na bolnika.

+ **Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Mirnu** se iskreno zahvaljuje ugledni »Stavbni zadrugi v Biljah« za velikodušen dar L 784.60 v šolske namene. Plemeniti naši mladi združniki in obrtniki v Biljah (med njimi tudi že učenci naše šole) zna jo pač ceniti strokovno izobrazbo. Ta čin zasluži, da se naši javnosti stavi v zgled in zato: Čast Vam in hvala iskrena, mladi zavedni šolski prijatelji! Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Mirnu.

dne 10. januarja 1923.

Voditelj:

Alojziji Urbančič.

+ **Bilje** (Tatvine.) V noči od 17. do 18. t. m. so udrli neznanu uzmoviči, najbrže oni, ki so bili pregnani iz Vrtojbe, v občinsko hišo, odprli glavna in vsa druga vrata ter odnesli 600 lir iz občinske blagajne. Za šalo so prenesli tudi pisalni stroj iz občinske v pisarno tukajšnjega fašja. Ključ ene šobe iz občinskega urada so pustili na tleh in zbežali.

+ **Vrtojba** (Tatovi v mreži). Zadnjih štirinajst dni so se dogajale v naši vasi noč za nočjo tatvine, ki so razburjale naše mirne občane. V noči od srede do četrčka od 17. do 18. t. m., je vse občinstvo pričakovalo, kaj bo zopet. In glej! Ob 2. popoldni prihrumi četa nepoklicanih nepridipravov iz Gorice v Zg. Vrtojbo. Pripravljena četa nočnih stražnikov je uvidela takoj nevarni položaj, zato se je potulnila in pustila malopridnežem prosto roko. Ti so šli res takoj na delo. Ko pa je postal položaj kočljiv, so nastopili stražarji in so jih pregnali v Dol. Vrtojbo. Tu so tatovi zopet poskusili svojo srečo, toda bila jim je nemila. Ljudstvo je bilo pravočasno alarmirano in jih je pregnalo. Vse je bilo po konci. Strelji so pokali. Ljudem se je posrečilo onega izmed nočnih prihajalcev, ki so se razpršili, vjeti in ga izročiti v občinske zapore.

Iz Vitovlj. Zopet moramo poročati žalostno vest, da je bilo pretečeni torek t. j. 16. jan. vlomljeno v cerkev M. B. na Vitovljah. Roparje pobral vse, kar se mu je zdelo kaj vrednega, kot svetilke, svečnike in druge enake reči. Sled kaže, da se je ropar obrnil proti Gorici. Ljudstvo je radi vedno se ponavljajočih ropov zelo vrgorčeno in upravičeno želi, da bi

brezvestni roparji že enkrat padli v roke pravici.

IZ PEČIN.

Z 12. prosincem smo dobili prvi sneg. Sedaj smo dobri do aprila. Sicer pa je bila zima doslej dovolj prijazna, tako da smo obdelali najpotrebnejše.

Naše bralno in pevsko društvo »Planinka« je imelo občni zbor, ki je bil v kljub mnogim nasprotnikom obilno obiskan. Novo izvoljeni odbor nam je poročal, da bo »Planinka« svoj program vresničila. — Z sosednim društvom na Ponikvah smo si podali roko, za skupno delo. Obsodili smo vse dosedanje spore in bili vsi ene misli: danes ko nam preti od vseh strani nevarnosti, delujmo skupno za ljudski blagor.

Pozdravljamo ta korak zblizanja, in želimo za bodočnost obilo uspeha. — Med našimi živinorejci je nastalo veliko zanimanje za »napravo«, ki je doslej še nismo imeli. Delajo se namreč priprave za mlekarno. Tudi tega smo veseli, saj od tega bodo imeli živinorejci velike koristi. — S skupnim delom se bomo rešili. — 0 —

Utovlje. V med. 14. jan. je bila v Utovljah pri Tomaju šolska veselica z igro, petjem, deklamacijo in skioptičnimi slikami. Zasluga za to otroško prireditvev gre gos. učitel. Kocjanu. To je v kratkem času že tretja otroška veselica v tomajski župniji. V Elizabetišču so namreč priredile deklice nedavno 2 veselici. Naši vzgojitelji se zavedajo, da je treba začeti z izobraževalnim delom že zgodaj pri otrocih. Častno je za tako vasico, kjer se je komaj letos otvorila enorazredna šola. To naj bi bilo v zgled drugim večjim vasem na Krašu, ki so sedeži občin in župnij, in kjer bi bilo izobraževalno delo (in ne ples) zelo potrebno.

Dutovlje. Dne 12. jan. je umrl v 69. letu Luka Tavčar, kamnosek. Bil je globokoveren mož stare korenine, skrben in napreden gospodar. O njegovi priljubljenosti je pričala zelo številna vdeležba ljudstva pri pogrebu.

Kazlje. Vsled pogostih tatvin se je ustanovila iz domačih moških varnostna nočna straža. V vsakem delu vasi stražijo 3 moški.

+ **Miren** (Smrtna kosa.) V nedeljo, dne 21. t. m. po noči je po kratki bolezni nenadoma umrl g. Ivan Faganelli, veleposesnik. Dosegel je 62 let. Prestalim naše sožalje. — Ravno to noč je umrl tudi Karol Lestan, star 27 let. Znan je bil po okoliških vaseh kot učitelj tamburanja. Počivaiva v miru!

+ **Trnovo pri Gorici** (Umor gozdarja.) V trnovskem gozdu sta našla orožnika na poti v bližini Nemceev truplo štridesetletnega moža. Njegove prsi so bile prestreljene od puške krogle. Na tleh je bilo iz par kapljic krvi. Meter od mrliča je ležala torba, v kateri je bil kosček kruha. Mož je Anton Vidrič iz Dol Otlice, po poklicu gozdar. Najbrž so ga ubili divji lovci, ko jim je stopil sam nasproti.

MESTNE NOVICE.

* **Corriere di Gorizia!** V večerajšnji številki je priobčil goriski list »Corriere di Gorizia« uvodnik »Nevarna igra«, v katerem ponatiskuje našo notico: »Belgrajsko odposlanstvo pojde v Rim k Mussoliniju«. Pri tem nas zelo ostro napada. Noče nam namreč verjeti, da je to vest prineslo italijansko časopisje, in zato pravi: »Dvomimo zelo, da bi častivreden italijanski časnik priobčil tako vest, ne da bi dodal vsaj dve vrstici na naslov gospodov iz Belgrada«. »Corriere« trdi, da smo obelodanili vest zato, da nahujskamo ljudstvo proti državi. To da je bil naš edini in izključni namen.

»Corrieru di Gorizia« odgovorimo na njegov uvodnik sledeče: 1) Vesti si mi nismo izmislili, temveč, smo jo posneli iz tržaškega »Piccola«, na katerega je gotovo naročen tudi »Corriere di Gorizia. 2) »Piccolo« ni dodal k notici niti vrste in jo je priobčil na prvi strani. 3) Mi smo priobčili vest, kakor je bila, in vršili s tem svojo časnikarsko dolžnost. Mi mislimo, da ne hujskamo ljudstva če delamo to, kar dela vsak italijanski list v državi. Kar velja za »Piccola«, velja tudi za nas. 4) Prepričani smo, da bo »Corriere di Gorizia« toliko vljuden in kolegijalen, da priobči naše pojasnilo.

* **Soška legija.** Fašistovski konzul Italo Heiland je dobil od poslanca Giunte ukaz, naj organizira pri nas narodno brambo ali tako zvano narodno milico. Goriški oddelek se bo zval soška legija.

* **Koncert Wolkovskaja Kogoj.** Kakor je bilo v predzadnji »Straži« že naznanjeno, se bo vršil jutri, v petek, dne 26. januarja v dvorani »Trgovskega Doma« koncert ruske operne pevke Wolkovskaje in komponista Marija Kogoj, našega domačina, s sledečim sporedom: Čajkovskij: Arija iz »Pikove dame«. Nina-Nana iz opere Mazzepe. Thomas: Mignon. Glinka: Ruslan in Ljudmila. Rubinstein: Noč. — Odmor. — Improvizacija na klavirju: Igra Marij Kogoj. — Gdmor. — Gounod: Faust. Verdi: Ballo in maschera.

Kakor je iz gori navedenega sporeda razvidno, se ta dan po dolgem presledku zopet odprejo hrami »Trgovskega Doma« čisti glasbeni umetnosti ruskih in drugorodnih glasbenih velikánov in nam sloves g. Wolkovskaje in glasbenega komponista, našega rojaka zagotavljata, da bo večer poln užitka za vsakega.

* **Pobotaji so se z Vidmom.** V nedeljo 21. januarja se je vršilo v Čedadu zborovanje videmskih fašistov, pri katerem so bili navzoči tudi zastopniki goriške fašistovske organizacije. Zborovanje je pozdravil župan mesta Čedada gospod Brosadola, pristaš ljudske stranke. Besedo je povzel nato konzul Heiland, ki je izrazil veselje, da so končno vsi Furlani združeni v eni pokrajini: »Danes smo

se mi prepričali, da je imela vladavina prav, ko je napravila zgodovinski sklep in čutimo se sedaj resnično združene z veliko furlansko dušo.«

V znamenje bratstva je poljubil Heiland tajnika videmskih fašistov, odvetnika Pisentija.

* **Koncert v maskah.** Goriški umetniki priredijo prvo soboto februarja maskerado v popolnoma spremenjeni, izvorno okrašeni dvorani »Trg. Doma« v Gorici. Dvorana bo opremljena, kakor še ni bila, odkar stoji. Godba maskirana. Ples silhuet. Ples deklic. Pierrot in Colombina. Promenada mask. Nagrada najlepši maski. Petje solistov. Buffet z vsem komfortom. Serpentine. Razglednice. Galerija v zastorih. Obleka koncertna ali plesna. Maske, ki se hočejo vdeležiti te prireditve, morajo biti primerne prireditvi in se morajo pri vstopu legitimirati.

* **Nesreča na Kalvariji.** V srédo, dne 24. t. m. je osemnajstletni fant iz Cerknega doma pobiral na gori Kalvariji staro železje. S kladivom je potrkal na vžigalnik še neizpraznjene granate. Mimo je šel slučajno ravnatelj Slov. Alojzjevišča g. Josip Bratuž in ga je na nevarnost opozoril. Fant se pa ni zmenil za opomin in tulkel naprej. Čez pet minut se je slišal močan pok. Ko je g. Bratuž z dveh stražnikoma, ki stražita spomenik, prihitel na lice mesta, je našel fanta razmesarenega, oblitega s krvjo na tleh. Granata se je bila razpočila, fant je zadobil težke rane na vratu, rokah in truplu. Tekom 15 minut je že bil na mestu Zeleni križ z avtomobilom. Vsa hrvala dobro organiziranemu društvu.

Drobiž.

Deklice in ure.

Mlade deklice so kakor stare ure: vedno gredo naprej.

Nečimerna dekleta so podobne žepnim uram: dajo se prav lahko potegniti.

Lepe deklice so kakor ure igračke: človek se jih kmalu naveliča.

Klepetava dekleta so enake budilkam: človek jih ne poslušarad.

Našemljene deklice so kakor ure v cerkvenem stolpu: človek gleda na nie, v hišo pa jih nerad vzame.

Prevzetna dekleta so kakor zastavljene ure: pustimo jih, kjer so.

Moderna dekleta so kakor ploskate ure: vsi vemo, da so plitve.

Bogata dekleta so enaka zlatim uram: vsak povprašuje kolika je njih denarna vrednost.

Priprosta in domača dekleta so pa podobna uram nihalkam: te gredo najboljše.

Ljubezen premore vse. V mestu Islington v Ameriki se je poročil 90 centimetrov dolg možicelj z ženo, ki je težka 180 kg in razkazuje svoje ogromno telo po cirkusih. Njen mož je 17 cm daljši kakor njena roka.

Iz kmetsko delavske zveze

Socialno - gospodarski tečaj Kmetstvo - delavske zveze v Gorici bo trajal od četrtega 1. februarja do nedelje, 4. februarja.

PROGRAM TEČAJA:

V četrtek dne 1. februarja ob 8. uri zvečer bo predaval tajnik K. D. Z. dr. Josip Bitežnik: *O ciljih Kmetstvo - delavske zveze.*

V petek, dne 2. februarja (na Svečnico) bodo sledeča predavanja:

Zjutraj od 8-9: *Krščanstvo in ljubezen do narave.* Predava: dr. Josip Ličan.

Zjutraj od 9-10: *Problemi ljudske prave.* Predava prof. Terčelj.

Zjutraj od 10-11: *Zdrava duša v zdravem narodu.*

Predava dr. Andrej Pavlica.

Zjutraj od 11-12: *Debata o vseh treh predavanjih.*

Popoldne od 3-4: *Občinski italijanski zakon.* Predava dr. St. Brajša.

Popoldne od 4-5: *Deželni italijanski zakon.* Predava dr. Vi. Glaser.

Popoldne od 5-6: *Občinska razsodišča.* Predava Vladimir dr. Glaser.

Popoldne od 8-9: *Pravni oddelek K. D. Z.* Predava dr. Stojan Brajša.

Popoldne od 9-10: *Debata o vseh štirih predavanjih in praktični sklepi.*

V soboto, dne 3. februarja bodo sledeča predavanja:

Zjutraj od 8-9: *O potrebi in namenu živinorejskih zadrug.* Predava župan Rejec Anton.

Zjutraj od 9-10: *Izreja plemenske živine.* Predava živino zdravnik Gerbic Josip.

Zjutraj od 10-11: *O združništvu s posebnim ozirom na domače razmere in potrebe.*

Predava preds. Zadrugne zveze v Gorici Vuk Anton.

Zjutraj od 11-12: *Agrarni program K. D. Z.* Predava dr. E. Besednjak.

Popoldne od 2-4: *Debata o tel predavanjih in praktični sklepi.*

Popoldne od 4-5: *Higijena primorske hiše.* Predava zdravnik dr. Rado Sfiligoj.

Popoldne od 5-6: *Prva pomoč bolnikom.* Predava zdravnik dr. Franc Jakončič.

Popoldne od 8-9: *Mladinska organizacija pri nas in drugod.* Predava prof. Terčelj.

Popoldne od 9-10: *Vplivi socialnih borb na slovensko književnost.* Predava pisatelj Bevk France.

V nedeljo, dne 4. februarja bodo sledeča predavanja:

Zjutraj od 9-10: *Razvoj obrti s posebnim ozirom na Slovence.* Predava dr. Glaser Vladimír.

Zjutraj od 10-11: *Viri kapitalizma.* Predava Janko Kralj.

Zjutraj od 11-12: *O liberalni državi in njenem ustroju.* Predava dr. Josip Bitežnik.

Popoldne od 2-3: *Razvoj slovenskih stanov v kapitalistični dobi.* Predava Janko Kralj.

Popoldne od 3-4: *Naloge socialne politike.* Predava dr. E. Besednjak.

Popoldne od 4-5: *Debata o teh predavanjih.*

Popoldne od 5-6: *Kmetijska strokovna organizacija.* Predava inž. Rustja.

Popoldne od 6-7: *Organizacija nakupa in prodaje.* Predava inž. Rustja.

Popoldne od 7-8: *Delo v luči krščanstva.* Predava dr. M. Brumat.

Kdor se želi udeležiti tečaja K. D. Z. naj nemudoma javi Zvezinemu tajništvu v Gorici.

Tajništvo mora vedeti za število udeležencev, da more poskrbeti za skupno hrano in prenočišča. Potrudili se bomo, da dobimo hrano in prenočišča kolikor mogoče po ceni.

Udeležencem tečaja svetujemo, da prinesejo s seboj odeje in po možnosti tudi rjuhe.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

rom na šolstvo. Poroča gospod dr. Leopold Bobič. 3. Tovariš Franc Mrmolia: Tiskarski sklad. 4. Raznoterosti. Pridite vsi, ker je prisotnost obsejna! V Mirnu, dne 10. januarja 1923. Predsedništvo.

Rihemberk. »Kršč. soc. izobr. društvo« v Rihemberku ima svoj redni letni občni zbor 28. jan. t. l. ob 3. h popoldne. Vabljeni so vsi člani.

Iz Ajdovščine. »Dramatični krožek v Ajdovščini« uprizeri v soboto, 27. t. m. ob 8. uri svečer in v nedeljo, 28. t. m. ob 4. uri popoldne Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Finžgar

je sedaj naš najboljši dramatski pisatelj, čigar igre so med našim narodom zelo priljubile. Tudi »Razvalina življenja«, to njegovo zadnje delo, je šlo že preko vseh naših velikih odrov. V tej drami nam je pisatelj mojstersko pokazal kos pristnega življenja, ki se, žal, med našim narodom prepočisto ponavlja. Nadejamo se, da bo to delo uspelo tudi na našem odru. Opozorjamo obiskovalce, da se predstava prične točno ob napovedani uri neglede na one, ki prihajajo iz navade pozneje.

GOSPODARSTVO.

Nabiranje cepičev za cepljenje sadnega drevja.

Pravočasno nabiranje in pravilna izbira cepiča je velike važnosti za uspeh sadjarstva. V tem pogledu pri nas mnogo grešimo. Cepiči se navadno tik pred cepljenjem naberejo negledé na vrsto in rodovitnost drevesa, od katerega se vzamejo. To je velika napaka, ki se zelo maščuje. Cepiče, kateri se narežejo šele tik pred cepljenjem, so že preveč sočni in potem navadno ozelenijo prej, kakor se sprimejo. Posledica temu je, da se posušijo. Cepič za cepljenje v glavo mora biti vedno manj sočen, kakor modlaga. Zato se morajo potrebni cepiči nabirati že v zgodnji spomladi, prej kakor postanejo sadna drevesa sočna. Pri nabiranju ni le paziti na dobro sadno vrsto, ampak tudi na to, da se nabirajo cepiči le od onih dreves, ki so dobro rodovita. Zato je zelo napačno pobiranje cepičev od mladih dreves, ki miso še rodila, četudi vemo, da so dobre vrste. Nabrane cepiče je treba zvezati po vrstah v male sno-piče, zabeležiti jih z imenom vrste in jih spraviti v hladno klet ter jih zakopati v pesek. S tako pripravljenimi cepiči boste imeli pri cepljenju boljšo uspehe!

Grintavost hrušk in jabolk.

Grintavost hrušk in jabolk je poznana bolezen. Listje in sadje dobi črne, na sadiu tudi razpokane, hrastam podobne črne madeže. Lupina obolelega sadja je zelo grenka in tudi sadno meso ni okusno. Časih napade

ta bolezen, zlasti nekatere hruške tako močno, da postane sadje neužitno. Kako pomoči temu zlu? Najboljši je precepiti talke drevesa, ki leto za letom trpijo na tej bolezni, ker znano je, da so ene vrste sadja manj in druge več podvržene tej bolezni. Proti tej bolezni pomaga tudi škropljenje z modro galico in sicer enako, kakor je v rabi za škropljenje trt. Škropi se v zgodnji spomladi tik pred poganjanjem popov prvič, drugič pred cvetenjem in tretjič po cvetenju. Če dež spere galico, je potrebno škropiti ponovno.

Vrednost denarja (valuta.)

Na denarnem trgu v Trstu (t. j. na borzi) si dobil 23. januarja t. l. za 100 lir 322.580 nem, avstr. kron (za 1 liro 3225 n. avstrijskih kron) — ali 170 čeških kron — ali 12.500 ogrskih kron (za 1 liro 1251) — ali 534 dinarjev 75 para (t. j. 2139 jugoslovanskih kron) — ali 909 rumunskih lejev — ali 83.333 nemških mark (za 1 liro 8331) — ali 73 francoskih frankov 39 stotink — ali 25 švicarskih frankov 19 stotink — ali 78 belgijskih kron 74 stotink — ali 11 holandskih goldinarjev 91 stotink — ali 1 angleški pfund — ali 4 dolarje 73 stotink (za 1 dolar dobiš 21 lir 10 centesimov).

Dinar je poskočil. Kakor smo zvedeli ob zaključku lista, je dinar v sredo zvečer naglo porastel. Za sto lir si dobil 440.425 dinarjev. Pred enim tednom si za 100 lir kupil 615 dinarjev.

Prosvetna zveza

z. Socialno-vzgojni tečaj priredi Prosvetna Zveza v nedeljo, dne 28. t. m. v Tolminu. Ob tej priliki se bo ustanovilo tudi tolminsko prosvetno okrožje. Prosimo odbornike okoliških društev, da se te ustanovitve polnoštevilno udeležijo.

z. Budanje. Preteklo nadeljo smo zopet poživili naše Kat. slov. izobraževalno društvo. Imeli smo občni zbor, pri katerem je ob velikem zanimanju navzočih predaval odposlanec Prosv. Zveze g. dr. Bitežnik. G. predavatelju smo iz srca hvaležni za njegov trud. Naše društvo pa naj zopet procveta in zbira k sebi vse poštene Budančice!

z. Grgar. V nedeljo, dne 28. jan. bomo pri nas poživili izobraževalno društvo, ki je med vojno zaspalo. Vabimo vse, ki se zanimajo za prosvetno delo, da se vdeležijo občnega zbora.

z. Društva, ki so že imela občni zbor, prosimo, naj ob-

enem s prigrisatvijo k Prosv. Zvezi javijo tajništvu tudi imena novoizvoljenih odbornikov.

Društva.

d. Izobraževalno društvo v Mirnu priredi dne 28. t. m. in 2. februarja v Mermolievih dvorani otroško igro s petim v treh dejanjih »V kraljestvu palčkov«. To znano delo mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča je ena naših najlepših otroških iger. Naši mali nastopajo v njej tako ljubko, da jih je veselje gledati. Krasno je otroško petje, še lepša glasba in spremljevanje na glasovirju. Mirenici, okoličani in meščani, ki imate kolikaj smisla za naše otroške odredne pohitte ta dan vsi v Miren.

— Goriško učiteljsko društvo bo imelo dne 1. februarja t. l. ob 9. in pol svoje zborovanje v Trgovskem doma v Gorici, dnevni red je sledeči: 1. Predsedniško poročilo. 2. Občinska in deželna uprava po italijanskem zakonu s posebnim ozi-

Darovi.

Dobrodelnost. — Za Slovensko sirotišče: N. N. 2.20 L. N. N. 50 L. delavci »Stavbene zadruge« v Renčah 100 Lir. Bog plačaj!

Za uboge dijače nabrali na svatbi g. Rozike Zupančič in Lipčeta Lahnič dne 13. jan. v Gabrijah pri Jelenčkovih 56 L. DAROVI ZA BOŽIČNICO »SPLOŠNEGA SLOV. ZENSKEGA DRUŠTVA V GORICI« LETA 1922.

V Mirnu sti nabrali za Boženično gđeni, Brumat Angela in Kogoj Silvija sledeče zneske:

Urbančič Alojzij 5.— L. Mozetič Josipina 10.— L. Vilhar Slavica 5.— L. Kogoj Marija 1.— L. Uršič Zinka 2.— L. Frančeskin Tereziya 1.— (Nadaljevanje sledi.)

Loterija, 20. januarja 1923. so bile izžrebane sledeče številke:

Bari 66, 86, 78, 61, 44;
Florenca 28, 85, 7, 47, 36;
Milan 90, 41, 21, 86, 60;
Neapelj 42, 83, 33, 85, 30;
Palermo 50, 59, 78, 34, 15;
Rim 38, 14, 86, 33, 65;
Turin 44, 89, 37, 88, 1;
Benetke 22, 86, 12, 71, 79.

Vsak zavedni Slovenec mora biti naročen na »Gor. Stražo«. V nobeni slovenski hiši ne sme manjkati »Gor. Straža«. »Goriška Straža« se bori nevtrajšeno za pravice našega ljudstva. Prva dolžnost Slovenca je, da se naroči na »Goriško Stražo«.

Širite naš list!

NOVA KNJIGARNA!**„Narodna knjigarna“****v GORICI v Gosposki ulici št. 7.****Združena s papirnico.****NOVA KNJIGARNA!****:: Goriška ljudska posojilnica ::****▼ GORICI — v. z. z. o. j. — ▼ GORICI.
ustanovljena leta 1883,**

se je preselila v na novo zidano **lastno poslopje v Via Carducci št. 7, l. n. Križišče tramway-a**, kjer posluje vsaki dan od 9-12 in od 15-17. razen ob nedeljah, praznikih in sobotah popoldne. **Hranilne vloge obrestuje po 5%**. Na daljšo odpoved vezane vloge pa po dogovoru. **Posojila daje pod najugodnejšimi pogoji. — Sprejema vloge na tekoči račun in dovoljuje svojim članom pasivni tekoči račun.**

**Knjigarna K. T. D. v Gorici
(Mont. hiša).****Cerkvena glasba:**

- A. Foerster:* Cantica sacra.
St. Premrl: Cerkvena pesmarica.
A. Gram: Cerkvena pesmarica za Mar. Družbo.
A. Belar: Maša »Oče večni« za meš. zbor.
A. Gerbič: Slovenska maša za meš. zbor.
D. Fajgelj: Cerkvena pesmarica za učence.
J. Laharnar: Sv. maša za mešan zbor, posv. žup. Ilovarju.
J. Carli: Sv. maša v čast sv. Cirilu in Metodu za meš. zbor.
V. Spindler: Spremljevanje k »Ljud. Pesmarici«.
D. Fajgelj: Lavretanske litanije.
V. Vodopivec: Lavretanske litanije (nove).
O. A. Hribar: Obhajilne pesmi.
St. Premrl: Slava sv. križu (za meš. zbor).
A. Foerster: Deset evharističnih pesmi.
A. Foerster: Dvanajst slov. pesmi (dvoglasno).
F. Kimovec: Rihar renatus.
Gor. Cec. dr.: Cerkvene pesmi med slov. narodom.
J. Leban: Zbirka cerkv. pesmi za meš. zbor.
D. Doktorič: Dve evharistični pesmi.
I. Ocvirk: Šestero velikonočnih pesmi (meš. zbor).
St. Premrl: Hvalite Gospoda v svetnikih (meš. zbori).
Leop. Cvek: 12 cerkvenih pesmi.
St. Premrl: Marijna pesem za svečnico.
St. Premrl: Prošnja k Mariji Svetogorski.
St. Premrl: Preblaženi Devici Mariji.
J. Laharnar: Marijine pesmi za mešani zbor.
J. Kokošar: Zdrava Marija (za 3 gospenje žen. gl.)

- A. Foerster:* Šest Marijinih pesmi.
A. Foerster: 12 Marijinih pesmi.
o. H. Sattner: Dve božični pesmi.
J. Laharnar: Šmarnične pesmi (meš. zbor).
Z. Mihelčič: Marijina hči (žen. zbor).
M. Kogoj: 14 Marijinih pesmi.
D. Doktorič: Svetogorski kraljici.
St. Premrl: Šmarnice.
St. Premrl: Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod! (meš. zbor).
St. Premrl: Deset božičnih pesmi.
K. Bervar: Šest pesmi k blagoslovu.

Latinske sv. maše.

- Ig. Mitterer:* Missa ss. Nominis Jesu.
Ig. Hladnik: Missa Salve Regina.
o. H. Sattner: Missa seraphica.
F. Kimovec: Missa de Angelis.
L. Bottazzo: Missa in hon. s. Luciae, za dva moška glasova (najboljše it. maše).
L. Bottazzo: Missa ss. Rosarii, za dva moška glasova (najboljše it. maše).
I. Mitterer: Missa pro defunctis (meš. zbor).
St. Premrl: Missa de Requiem (za en glas).
F. Kimovec: Staroslovenska maša.
V. Vodopivec: Staroslovenska maša.
L. Bottazzo: Missa al Gesù Redentore (dvoglasno).
Foerster: Ecce sacerdos magnus.
A. Gram: Asperges me.
Al. Šonc: 5 Tantum ergo.
I. Trinko: O sacrum convivium.
D. Fajgelj: Fuge in fugete.

Narodna glasba.

- St. Premrl:* Solčna pesem sv. Frančiška.
St. Premrl: Bratje, Slovenci smo! koračnica.
A. Lajovic: Šest pesmi (za en glas s klavir).
A. Lajovic: Gozdna samota (3 glasov. žen. zbor s orkestrom).
A. Lajovic: Dvanajst pesmi (za moški, mešani in ženski zbor).
E. Adamič: Pet veseljih zborov (za meš. zbor).

- E. Adamič:* 16 jugoslovanskih nar. pesmi (za moški zbor).
E. Adamič: Tri skladbe za klavir.
I. Pavčič: Deset samospjevov.
I. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom).
L. M. Škerjanc: Pesmi (za solo s klavirjem).
L. M. Škerjanc: Sedem pesmi.
M. Kogoj: Troje solospjevov.
M. Kogoj: Samospjevi.
M. Kogoj: Piano.
M. Kogoj: Requiem (zbor).
M. Kogoj: Barčica (zbor).
S. Koporc: Trije mešani zbori.
o. H. Sattner: V pepelnici noči, kantata za soli, zbor in orkester.
A. Foerster: Sedem moških zborov.
Z. Prelovec: Dve pesmi za moški zbor.
A. Foerster: Naša zvezda.
F. Ferjančič: Mešani in ženski zbori.
M. Hubad: 33 mešanih in moških zborov.
V. Vodopivec: Skladbe za moški in mešani zbor.
V. Vodopivec: Orlovske himne.
I. Mičhl: Štiri Prešernove pesmi (za soliste).
R. Savin: 5 pesmi O. Zupančiča za 1 glas in klavir.
A. Gram: Venček slov. narodnih pesmi.
J. Aljaž: I., III., IV., V., VI., VII. zvezek mešanih in moških zborov.
H. Vogrič: Moč uniforme (burka z orkestrom in petjem).
Al. Šonc: Venec slov. narod. pesmi.
Iv. Ocvirk: Skladbe za harmonij.
V. Šonc: 15 zborovih pesmi.
I. Sicherl: Trije moški zbori.
A. Jakl: Zbirka modernih plesov (za klavir).
V. Mirk: Narodna romanca.
J. Laharnar: Gorski odmevi.
J. Laharnar: Gorske cvetlice.
Ljub. Zvon: Trije moški zbori.
A. Gervais: Hrvatska Saloma (za klavir).
Koželjski: Pouk o igranju na citrah.
Za tamburaške zборе.
M. Bajuk: Bom šel na planine. Potpuri.
M. Bajuk: Na Gorenjskem je fletno. Potpuri.
Ar. Gervais: Marija Valerija. Idila.
Ar. Gervais: Zlatica. Mazurka.
Ar. Gervais: Prvi cjelov. Gavota.
Ar. Gervais: Hrvatskoj. Karičnik.
Ar. Gervais: Vrli Primorac. Koračnica.
Ar. Gervais: Pogled v nedolžno oko. Koračnica.
J. Ravnik: Seguidille za tenor in klavir.
Ar. Gervais: Iz veselog Sriema (za klavir dvoročno).
Novost.
S. Kunar: Prvi plameni.
E. Adamič: 10 moških in mešanih zborov.
Zd. Švikarčič: Koroške slov. narodne pesmi.
H. Drurovič: Lira. Srednješolska pesmarica.

A. Foerster: Cecilija I., II.
M. Bajuk: Pevska šola.
St. Premrl: Smokao kuplet.
A. Gram: Razni kupleti.

Oddelek za muzikalije.
Naročajo se sploh vse glasbene publikacije, domače in tuje! Pevec, Cerkveni glasbenik itd.

v 45 vrstah

se izdelujejo testenine PEKATETE. Nekaterim ugajajo debeli, drugim, drobni makaroni, tem vrvice onim polži i. t. d. vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih vsepovsod hvalijo.

ŠTACUNO IN STANOVANJE
se odda v najem na Tržaški cesti št. 66.

RESTAVRANT „EUROPA“**Josip Culot**

Piazza della Vittoria (Travnik 10)

Goriška kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili ob vseh

urah

Domača briška, vipavska in furlanska vina.

Dvorišče za krogljanje in kegljišče.

OGLAS.

Na prodaj je malo posestvo v **Zatični na Dolenjskem**. Cena se izve pri Francu Gabrieličič v Ložicah pri Plaveh.

POHIŠTVO domačega izdelka po zelo nizkih cenah, kakor: kompletne poročne sobe ali posamezni kosi so na prodaj v zalogi Zucchiatija, ulica sv. Ivana št. 1, zraven semenišča.

ŠTIRI NOVE PANJE A. Ž. za menijam za štiri plemeniške živih čebel: »kranjčice«. Franc Gorkič, Vrtojba št. 4.

NA PRODAJ je blagajna Wertheimerica št. 3 in odprava za urad. Več se poizve pri upravnistvu lista.

ZDRAVNIK**Dr. Fr. Jakončič**

ordinira v Gorici
v Gosposki ulici 6
od 9-11 in 3-4.

**I. Kumar
Tolmin**

Prodajalna mrtvaških predmetov. Velika zaloga kinča za rakve vsake vrste.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetic, obleke za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti sveče iz pravega voska. Pajčolani, venci in šopki za neveste, birmance in za prvo sveto obhajilo.